

EESTI EVANGEELIUMI LUTERIUSU KIRIKU LOS ANGELESE KOGUDUS

1306 West 24th Street, Los Angeles, CA 90007

KOGUDUSE TEATED

MAI 2018

NR.3

Kirik: Latvian Ev. Lutheran Church, 1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039

Õpetaja: Enn Auksmann
18 Flaxwood
Irvine, CA 92614
Tel. (949) 387-4109
Mobiil (310) 745-0450
padrepaul@mac.com

Esimees: Heino Nurmberg
80119 Palm Circle Dr.
La Quinta, CA 92253
Tel. (760) 775-9160
Mobiil (714) 785-0583
Hnurmberg@earthlink.net

Laekur: Uve Sillat
11033 Braddock Dr.
Culver City, CA 90230
Tel. (310) 836-4210
Mobiil (626) 476-6394
Sillat@att.net

E.E.L.K. Los Angelese koguduse koduleht Internetis: <http://www.eelk-kirik.com/Los-Angeles/>

TA ON TÕESTI ÜLES TÕUSNUD!

Nad tulid välja, jooksid haua juurest ära, sest neid oli vallanud väristus ja hämmastus; ja nad ei ütelnud kellelegi midagi, sest nad kartsid. (Mk 16:8)

«Kristus on surnuist üles tõusnud!» – see on tavapärane Ülestõusmispüha tervitus, millele vastatakse enamasti: «Ta on tõesti üles tõusnud!»

See tervitus on nii tavaline – aga võib-olla liigagi tavaline. Sest kas pole meiegi mõnes mõttes nende naiste sarnased, kes, ülestõusmispäeva hommikul Jeesust hauast leidmata, läksid tagasi Tema jüngrite juurde sõnumiga, mida nad tegelikult ise ei mõistnud ja mille nad seetõttu esialgu kuulutamatagi jätsid?

«Kristus on surnuist üles tõusnud!» – jagan selle lause järgnevalt kolmeks osaks, kolmeks möödapääsmatult oluliseks mõisteks või mõisteteringiks, mille üle tahan koos teiega mõtiskleda.

Esiteks: **Kristus**. See ei ole mitte Jeesuse perekonnanimi, nagu mõned arvavad. Pigem on see ametinimetuse, aga sedagi on tegelikult liiga vähe öelda, kuna tegemist ei ole ametiga, mida võiksid pidada mitmed erinevad inimesed, vaid millegi ainulaadse ja kordumatuga.

Sõna *Kristus* tuleb kreeka keelest ning tähendab Võitut või Salvitut – täpselt sedasama, mida heebrea keeles *Messias*. See viitab paljude rahvaste juures tuntud vanale tavale võida või salvida tähtsaid ametimehi – näiteks kuningaid nende kroonimisel – õliga, mis tähistab jumalikku kutsumust, läkitatust ja õnnistust. Niisiis kõneleb nimi Kristus meile nii selle kandja jumalikust missioonist kui ka Tema meelevallast.

Kristuse missioon, Tema ülesanne siin maailmas, oli teha nähtavaks Jumala mõõtmatu armastus ning teostada sellest lähtuv lunastusplaan: Ta annab iseennast meie, patuste eest – õige ülekohtuste eest –, et meie süü oleks lepitatud, meie patud andeks antud ja meid endid kurja

meelevallast lahti ostetud. Ta teeb seda vabatahtlikult, ennast oma tagakiusajate kätte loovutades ning risti lüüa ja patuohvrina surmata lastes.

Siinkohal on oluline teinegi mõiste, mida ma nimetasin: Kristuse jumalik meelevald. Vahel samastatakse sõna «meelevald» sõnadega «vägi» või «jõud». See ei ole päris õige, kuna meelevald küll sisaldab endas nii väge kui ka jõudu, aga tähendab tegelikult siiski midagi muud. Nimelt on meelevald autoriteet, mis ei tulene millestki ega kellestki muust kui selle omajast endast.

Kreeka keeles on meelevald *exousia*, mis tähendab sõnasõnalt «iseenda olemisest». Kristusel on kõik meelevald nii taevas kui maa peal Temast endast tulenevalt – see, et Ta on Kristus, tähendab, et Ta on tõeline Jumal, kes on saanud meie pärast tõeliseks inimeseks, et meie, inimesed, võiksime Tema armu läbi uuesti sünnitatuna ja jumalikku armastusse vastu võetuna saada Jumala lasteks.

Niisiis, kui me kõneleme Kristusest, siis võime teada, et juba ainuüksi selles nimes või sõnas on peidus kristliku usu keskne sõnum: Jumal on läkitanud oma Ainusündinud Poja, kes on meid oma jumalikus meelevallas päästnud ja lunastanud.

Teiseks: **surnuist**: Kristus on *surnuist* üles tõusnud – see tähendab, et Ta *suri* tõeliselt, Ta andis end tõeliselt meie eest. Tema, elu allikas – võime öelda ka: Elu ise –, loobus iseendast, et meie ei peaks surma enam kartma ega sellele alluma.

Kuidas nii, võime nüüd küsida: meiegi peame ju kord surema; mõelda vaid, kui palju on neid, kes on Kristuse ülestõusmisele järgnenud pea kahe tuhande aasta jooksul surnud?!

Jah, nii see on, aga Kristuse surma ja ülestõusmise läbi on surma tähendus pöördeliselt muutunud. Ühes vanas kirikulaulus väljendatakse seda nõnda:

*«Surm, kus nüüd sinu oda jäi, / Kus, põrguhaud, su võimus?
Nüüd Kristus meile eluks sai, / Ehk nende vaen küll hirmus.
Nüüd olgu Jumal tänatud, / Et surm on täiest surmatud
Ja meile võit on antud.»*

Kristus suri meie eest tõeliselt – selles mõttes, mida surm tähendas enne lunastust. Just seepärast hüüdis Ta ristil: «*Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa mu maha jätsid?*» Lunastamata inimese jaoks tähendab surm igavest lahutatust mitte ainult elust, vaid ka eluallikast ehk Jumalast. Kristuse surma läbi on surm aga neile, kes Temasse usuvad ja kellel on osa Tema lunastustööst, saanud mitte Jumalast lahutajaks, vaid vastupidi: ukseks ajast igavikku, kaduvuse meelevallast tõelisse ellu, ähmaselt aimavast usust Jumala vahetusse nägemisse.

Millist valu võis tähendada Jumala Poja jaoks sattumine surnute sekka! Tema, kes on täielikult üks oma Isaga, pidi nüüd kogema oma Isast täieliku lahutatuse kohutavust. See oli Tema rängim kannatus, mis ületas kõik inimeste poolt Talle põhjustatud piinad.

Kui rooma sõjamees torkas piigi ristil surnud Önnistegija südamesse, siis tõeliselt oli Jeesuse süda rebitud lõhki seeläbi, et Ta pidi meie jumalatust kogedes ja enda peale võttes minema alla surmavalda – Tema, elu Issand!

Kolmandaks: **üles tõusnud!** Jeesus ei ole enam surnud, vaid elab – see on meie kristliku usu põhialus, ja kui keegi seda ei usu, siis on ta, apostel Pauluse sõnu kasutades, «*kõigist inimestest kõige armetum*».

Tahan siinkohal juhtida tähelepanu sellele, et kui kõneleme Kristuse ülestõusmisest, siis kasutame enamasti aktiivset kõneviisi. Uues Testamendis on see kuulutus vahel ka passiivses vormis: «*Ta on üles äratatud*» – pidades silmas Jumal Isa tegu, kes on oma Poja *surnuist* üles äratanud –, aga algusest peale on kristlastele olnud selge, et kuna Jeesus on oma Isaga lahutamalt üks, on Ta ise *surnuist* üles tõusnud oma jumalikus väes. Niisiis tähendab kuulutus, et Kris-

tus on surnuist üles tõusnud, ka täiesti ühemõttelist usutunnistust, et Ta on mitte ainult tõeline inimene, vaid ka tõeline Jumal.

Kristus on surnuist üles tõusnud! Meie patud on andeks antud, meie süü on maha pestud! Surm on võidetud ja meile, kes usume Kristusesse, on avatud tee igavesse ellu ja õndsusesse.

Jumal ise on seda teinud, ja seepärast ei pea me enam mitte midagi kartma – kui Tema on meie poolt, kes võiks olla meie vastu?

Soovin kõigile õnnistatud jätkuvat Ülestõusmisaega!

Õpetaja Enn Auksmann

AU OLGU JUMALALE KÕRGES

Jumalateenistust käsitleva artiklitesarja eelmises osas kõnelesime patutunnistusest ning sellega seotud liturgilisest hümnist *Kyrie, eleison* (Issand, halasta). Eesti luterlikus traditsioonis on see paigutatud kohe patutunnistuspolve järele ning sellele järgneb omakorda armukuulutus ja vastusena koguduse *Aamen*.

Kohe seejärel kõlab järgmine liturgiline hümn – *Gloria in excelsis Deo* (Au olgu Jumalale kõrges) –, tõsi, enamasti mõnevõrra mugandatuna.

Selle ülistuslaulu algupäraks on inglite kiituslaul Luuka evangeeliumi alguses, Jõuluevan-geeliumis, kust võime lugeda:

“Ja seal paigus oli karjaseid väljal õitsil pidamas valvet öösel oma karja juures. Ja Issanda ingel astus nende ette ja Issanda auhiilgus paistis nende ümber, ja nemad kartsid üliväga. Ja ingel ütles neile: “Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kõigele rahvale: sest teile on täna Taaveti linnas sündinud Õnnistegija, kes on Issand Kristus! Ja see olgu teile tunnuseks: te leiate lapse mähitud ja sõimes magavat!” Ja äkitselt oli ingligna ühes taeva sõjaväe hulk; need kiitsid Jumalat ning ütlesid: “Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu inimeste seas, kellest temal on hea meel!”” (Lk 2:8-14)

Kirikuajaloo vältel on sellele salmle lisandunud Kolmainu Jumala kiituseks pühendatud hümn, mille kohta tihtipeale kasutatakse nimetust *Laudamus* (Me kiidame). Nii on selle liturgiaosa kogutekst tänapäevases tõlkes järgmine:

“Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu ja inimestest hea meel. Me kiidame Sind, me ülistame Sind, me kummardame Sind, me austame Sind. Me täname Sind Sinu suure au pärast. Issand Jumal, taevane Kuningas, Jumal, kõigeväeline Isa. Issand, ainusündinud Poeg, Jeesus Kristus; Issand Jumal, Jumala Tall, Isa Poeg, kes Sa maailma patud ära kannad, halasta meie peale, kes Sa maailma patud ära kannad, võta kuulda meie palveid, kes Sa istud Isa paremal käel, halasta meie peale. Sest ainult Sina oled püha, ainult Sina oled Issand, ainult Sina oled kõrgeim, Jeesus Kristus, koos Püha Vaimuga, Jumala Isa kirkuses. Aamen.”

Vanemas eestikeelses Agendas on seda teksti mõnevõrra lühendatud ja mugandatud ning see kõlab nõnda:

“Au olgu Jumalale kõrges! Ja maa peal rahu ja inimestest hea meel. Me kiidame Sind, me kummardame Sind, me ülendame Sind Sinu suures aus, Issand Jumal, taevane Kuningas, Kõigeväeline Isa, Jeesus, Jumala ainusündinud Poeg, Sa Kõige kõrgem, ja Sind, oh Püha Vaim! Issand Jumal, Sa Jumala Tall, Isa Poeg, kes kannad ära maailma patud, võta vastu meie palve! Kes Sa istud Isa paremal käel, halasta meie peale! Sest Sina oled püha, Sina oled Issand, Jeesus Kristus, Püha Vaimuga Jumala Isa austuses.”

Selle teksti alates *“Me kiidame Sind...”* laulab Agenda järgi koor või loeb koori puudumisel õpetaja, ning kogudus vastab seepeale koraaliga *“Au, kiitus olgu igavest”*, kusjuures enesestmõistetav oleks, et lauldakse selle laulu kõik neli salmi.

Gloria terviktekst on meie traditsioonis nähtud ette neljal suurel pühäl, milleks on jõulud, Ülestõusmispüha, Nelipüha ja Kolmainu Jumala püha. Teistel pühapäevadel (välja arvatud paastuajal ja vahel ka advendiajal) piirduakse õpetaja poolt algussõnadega *“Au olgu Jumalale kõrges”* ning koguduse poolt koraaliga *“Au, kiitus olgu igavest”*.

Nagu öeldud, on Agenda koostajad pidanud enesestmõistetavaks, et lauldakse terve laul. Paraku on 1834. aasta Agendas lubatud erandist – *“Kui jummalatenistust tarwis on lühhendada, siis saab sest kyl, et agga selle laulo essimest salmi lauldakse.”* – saanud valdav reegel, mille tulemusena jääb kahjuks tahaplaanile kõnealuse liturgiaosa põhiteema: ülistus Kolmainu Jumalale.

Nimelt on see koraal ehitatud üles järgmiselt:

esimene salm on parafraaseerib Kolmainsusele suunatuna inglite kiituslaulu jõuluöö;

teine salm kiidab Jumal Isa ning tunnistab Tema väge, tarkust ja hoidmist;

kolmas salm kuulutab Jumal Poja inimesekssaamist ja lunastustööd;

neljas salm tunnistab Püha Vaimu kui rõõmustajat ja abimeest.

On ilma pikemata arusaadav, et tegemist on äärmiselt olulise liturgiaosaga, mis määratleb ülima selgusega kristliku usu põhisisu: me usume Kolmainu Jumalasse, kes on meid loonud ja kes meid hoiab, kes on meid patust päästnud ning kurja ja surma meelevallast lunastanud, kes elab meie sees, meid juhtides, valgustades ja pühitsedes.

Samas ei ole tegemist vaid õpetusliku usutunnistusliku tekstiga (nagu hiljem jumalateenistuse selle osa puhul, mida nimetataksegi usutunnistuseks), vaid rõõmsa ja inimest tervikuna harrava kiituslauluga Jumalale, vastusena äsja kõlanud patutunnistusele ja armukuulutusele. See on meie tänu ja kiitus, austus ja kummardus ainsale tõelisele Jumalale, meie Loojale ja Isale, kes on meid nii väga armastanud, et on kinkinud meie lunastuseks oma Poja ning läkitanud Püha Vaimu meid kutsuma ja igavesse ellu juhtima.

Nagu juba nimetatud, ei laulda *Gloriat* Ülestõusmispühale eelneval paastu- ehk kannatamisajal (vahel ka advendiajal). Kannatamisajal asendab meie traditsioonis seda kiituslaulu teine, Ilmutusraamatu tekstil põhinev *“Tall, kes on tapetud, on väärt võtma väge ja kiitust ja au”*. Selle juurde tuleme artiklitesarja järgmises osas.

TOETUSTE JAGAMINE

Tänavusest Eest Vabariigi aastapäeva puhul korraldatud korjandusest laekus annetusi \$2,595. Juhatus koosolekul 12. märtsil jaotati see summa järgmiselt: Eesti Arhiiv Lakewoodis \$200, Eesti Punane Rist \$100, Eesti Metsad \$500, Tartu Perekodu „Käopesa“ \$500, Tartu Tütarlaste Turvakodu \$500, Valga väikelaste kodu „Kurepesa“ \$570, Los Angelese eestlaste veebileht Eesti US \$200 ja Los Angelese Eesti Selts \$25.

NÕUKOGU KOOSOLEK

15. aprillil toimus nõukogu koosolek, et valida juhatus ja sinodi saadikud. Juhatus valiti järgmises koosseisus: Heino Nurmberg - esimees ja liikmeteks Edgar Kaskla, Mati Laan, Kuno Lill, Andres Ruetman ja Uve Sillat. Sinodi saadikuks valiti Heino Nurmberg.

TÄISKOGU KOOSOLEK

Koguduse täiskogu aastakoosolek toimus 18. märtsil 2018.a. Los Angelese Eesti Majas. Koguduse esimees Heino Nurmberg avas koosoleku ja leinaseisakus mälestati lahkunud koguduse liikmeid:

Helle Kalm, surnud 6. aprillil 2017
Ellen Pähn, surnud 16. juunil 2017
Erika Anton, surnud 14. septembril 2017
Bruno Laan, surnud 6. oktoobril 2017
Helja Liivamaa, surnud 28. oktoobril 2017
Aino Laur, surnud 31. detsembril 2017
Heljo Kregzde, surnud detsembri kuu lõpul 2017

Koguduse tegevusaruanne oli esitatud kirjalikult eelmises Koguduse Teadetes. Täiskogu kinnitas nii tegevus- kui ka majandusaruanded esitatud kujul. Kinnisel hääletusel valiti tagasi nõukogu liikmeteks Valdur Kaskla, Luige Lill, Tiia Mikkelsaar, Olav Padjus, Aili Rebane, Tõnis Rebane, Malle Tael.

Koguduse Revisjonikomisjoni liikmeteks valiti Luige Lill, Edgar Kaskla ja Kuno Lill. Kiriku kongressi saadikuks valiti Heino Nurmberg.

Koguduse nõukogu peale ametisse õnnistamist 15. aprillil 2018. Istuvad, vasakult: Asta Auksmann, õpetaja Enn Auksmann, Luige Lill, koguduse esimees Heino Nurmberg ja Aili Rebane. Seisavad, vasakult: Tõnis Rebane, Uno Anderson, Boris Auksmann, Valdur Kaskla, Olav Padjus, Helge Laan, Malle Tael, Johannes Nukk, Raivo Neggo, Kuno Lill, Kaie Pallo ja Uve Sillat. Puuduvad: Edgar Kaskla, Heljo Kaskla, Mati Laan, Asta Liivoja, Tiia Mikkelsaar, Agnes Palango, Maarja Pallo ja Andres Ruetman.

Foto: Mirje Auksmann

Pühapäeval, 4. märtsil 2018 toimunud
E.E.L.K. Los Angelese koguduse
68. aastapäeva
jumalateenistusel
E.E.L.K. piiskop electus Thomas Vaga
seadis ametisse
Los Angelese Eesti koguduse
õpetaja Enn Auksmanni.

KALENDARIUM

- Pühapäev. 6. mail
kell 2 p.l. **Täienduskooli ja Koguduse ühine Emadepäeva tähistamine Eesti Majas.** Esineb **Los Angelese Eesti Segakoor.** Täienduskooli ja koguduse liikmete päevakohased ettekanded. Nõukogu liikmed: Aili Rebane ja Tõnis Rebane.
- Kolmapäev. 9. mail
kell 11 e.l. **Seenioride klubi kokkutulek Eesti Majas.** Lõunasöök.
- Esmaspäev. 14. mail
kell 7:30 õhtul Juhatus koosolek Eesti Majas.
- Pühapäev. 20. mail
kell 2 p.l. **Nelipüha** armulauaga jumalateenistus **Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed: Andres Ruetman ja Uve Sillat. Kohvilaud.
- Pühapäev. 3. juunil
kell 2 p.l. **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed: Helge Laan ja Olav Padjus. Kohvilaud..
- Esmaspäev. 12. juunil
kell 7:30 õhtul Juhatus koosolek Eesti Majas.
- Pühapäev. 17. juunil
kell 2 p.l. **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed: Johannes Nukk ja Heino Nurmberg. Kohvilaud.
- Pühapäev. 8. juulil
kell 2 p.l. **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed: Valdur Kaskla ja Tiia Mikkelsaar. Kohvilaud

Tähelepanu! Juhatus palub nõukogu liikmetel, kes jumalateenistusel kaasa teenivad, tulla kohale 30 minutit varem, enne teenistuse algust, et aidata katta kohvilauda.